

Силабус
навчальної дисципліни
«Технології соціально-педагогічної діяльності»
2024-2025 навчальний рік

Освітня програма: «Соціальна робота та соціальна педагогіка».

Спеціальність: 231 Соціальна робота.

Галузь знань: 23 Соціальна робота.

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Викладач	Захарова Наталя Миколаївна, к.пед.н., доцент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=685 https://dspace.bdpu.org/handle/123456789/1133
Контактний телефон	0957976650
E-mail викладача	zaharovanatalia@ukr.net
Графік консультацій	вівторок: 12.00-14.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні/семінарські/лабораторні заняття	Самостійна робота	звітність
6/180	24	24	132	екзамен

Семестр: осінній

Мова навчання: українська.

Ключові слова: соціально-педагогічна діяльність, методи, технології.

Мета курсу: ознайомлення студентів з основними характеристиками соціальних технологій та технологій соціально-педагогічної діяльності; розкриття теоретичних основ технологізації соціально-педагогічних процесів; визначення алгоритму провідних напрямів професійної соціально-педагогічної діяльності з представниками різних соціальних груп; ознайомлення з методологічними та методичними аспектами зарубіжного досвіду соціальної роботи, специфікою соціальної роботи з окремими категоріями клієнтів.

Предмет курсу: формування професійно зорієнтованого світогляду майбутнього соціального педагога; ціннісного ставлення до вітчизняного та зарубіжного досвіду соціальної роботи; розкриття сутність сучасних технологій соціального виховання різних груп підлітків та молоді в Україні; оволодіння сукупністю методів, способів, технік, технологій надання соціально-педагогічної допомоги клієнтам.

Компетентності та програмні результати навчання:

Програмні компетентності:

ЗК-6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-11 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

СК-23 Здатність до оволодіння навичками прикладної творчої діяльності, ігротехніками, методами арт-терапії.

СК-25 Здатність до проектування та моделювання діяльності з соціально-педагогічної діагностики, консультування, корекції, реабілітації, терапії, профілактики виникнення девіацій серед дітей та молоді

СК-26 Здатність здійснювати соціально-педагогічний супровід, патронаж кризових категорій дітей та молоді

Результати навчання:

ПР-6 Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

ПР-5 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПР-24 Обирати та диференційовано застосовувати різні види прикладної творчої діяльності, ігрові форми роботи з різними категоріями клієнтів.

ПР-26 Обирати і застосовувати методики соціальної діагностики, ефективні методи і технології соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю в закладах освіти.

ПР-25 Здійснювати соціально-педагогічну підтримку дітей та молоді з урахуванням ключової ознаки вразливості, організовувати та проводити заходи щодо запобігання виникненню складних життєвих обставин

Зміст курсу:

Тема 1. Технології соціально-педагогічної роботи: теоретичні засади.

1.1. Технології соціально-педагогічної роботи: сутність, завдання, зміст.

ТСПД як курс професійної підготовки соціального педагога. Поняття соціальних технологій. Класифікація соціальних технологій.

1.2. Специфіка соціально-педагогічних технологій.

Сутність соціально-педагогічних технологій: особливості, принципи розробки технологій. Структура типової технології.

Тема 2. Загальні технології соціально-педагогічної діяльності.

2.1. Соціальна діагностика в технологіях соціальної роботи

Поняття соціальної, соціально-педагогічної діагностики. Мета, завдання, принципи, зміст діагностики. Організація соціальної діагностики. Алгоритм соціального діагностування. Методи соціальної діагностики.

2.2. Технологія соціальної корекції та реабілітації.

Технологізація корекції та реабілітації девіантної поведінки. Етапи корекції та реабілітації. Методи корекційно-реабілітаційної роботи. Соціально-педагогічний патронаж за результатами реабілітації. Форми підтримки.

Тема 3. Соціально-педагогічне консультування як форма допомоги.

3.1. Технологія індивідуального консультування.

Консультування як напрям діяльності соціального педагога. Види консультування. Особливості контактного та дискантного консультування. Алгоритми консультативної роботи спеціаліста.

3.2. Технологія дистанційного (он-лайн) консультування.

Актуальність дистанційного консультування. Етапи телефонного консультування. Поняття ефективної та неефективної консультації. Методи та прийоми телефонного консультування. Моделі телефонного консультування.

Тема 4. Технології захисту прав дітей та молоді

4.1. Технологічні аспекти соціально-педагогічного захисту прав дітей

Алгоритм захист прав неповнолітніх в різних ситуаціях. Методи, форми правозахисної діяльності; професійні вимоги до ведення захисту прав неповнолітніх. при порушенні їх прав у сім'ї. Захист прав неповнолітніх при порушенні їх прав у дитячому соціумі. Захист прав неповнолітніх при порушенні їх прав вчителями.

4.2. Методологічні засади протидії насильству.

Законодавча політики в сфері профілактики булінгу. Сутність та форми шкільного насильства. Профілактика булінгу в інтернеті.

Соціальна реабілітація потерпілих (жертв) та СПР з агресором. Протидія жорстокому поводженню в сім'ї та насильству.

Тема 5. Особистісно-орієнтовані технології соціально-педагогічної роботи.

5.1. Технологічні аспекти розв'язання міжособистісних конфліктів.

Передумови появи конфліктних ситуацій у дитячому та молодіжному середовищі. Характеристика конфлікту. Тактики розв'язання міжособистісних конфліктів. Особливості протікання конфлікту. Особливості соціально-педагогічного спілкування з вирішення конфлікту.

5.2. Служби шкільного порозуміння як соціально-педагогічний інструмент подолання конфліктів в учнівському середовищі.

СШП як соціально-педагогічний проект. Алгоритм створення СШП. Відновні практики як системний підхід до вирішення конфлікту.

Тема 6. Технологія профілактичної діяльності соціального педагога.

6.1. Методологічні засади профілактичної діяльності.

Сутність, мета, завдання принципи соціальної профілактики. Напрями, види, рівні соціальної профілактики. Типологія заходів соціальної профілактики; комплексне планування. Технології профілактики адиктивної поведінки. Попередження виникнення умов формування адиктивної поведінки.

6.2. Організація профілактичної діяльності соціального педагога.

Алгоритм соціально-педагогічної профілактики. Методи, форми профілактики. Профілактичні програми в роботі соціального педагога. Моделі профілактики адиктивної поведінки

Тема 7. Технології соціального супроводу клієнтів, які опинилися у складних життєвих обставинах.

7.1. СПД в умовах інклюзивного закладу освіти.

Функції соціального педагога інклюзивної школи. Модель інклюзивного освітнього простору. Методична, превентивна, консультативна, інформаційна підтримка.

7. 2. Технологія соціального супроводу прийомної сім'ї та дитячого будинку сімейного типу.

Прийомна сім'я та Дитячий будинок сімейного типу як моделі соціального захисту дітей, які залишилися без батьківської опіки. Етапи створення та соціального супроводу ПС та ДБСТ. Роль соціального педагога у соціальному супроводі ПС та ДБСТ.

Тема 8. Профорієнтаційна робота як напрям діяльності соціального педагога.

8.1. Випускник ЗЗСО та сучасний стан ринку праці.

Концепція професійної орієнтації в ЗЗСО. Актуальність профорієнтаційної діяльності в сучасних умовах. Навігація на сучасному ринку праці. Діяльність радника з професій.

8.2. Модель шкільної профорієнтаційної діяльності.

Профорієнтація як складова Нової української школи. Підходи до побудови профорієнтації у школі та на місцевому рівні. Організація профорієнтаційної роботи в умовах дистанційного навчання.

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, семінари бесіда (вступна, бесіда-повторення); наочні (ілюстрування за допомогою електронного опорного конспекту); практичні: (вправи, моделювання життєвих ситуацій); методи стимулювання навчальної діяльності (метод навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни); методи контролю і самоконтролю(метод усного контролю (метод письмового контролю, метод тестового контролю).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): навчальний курс складається з лекцій, семінарських занять, самостійної та індивідуальної роботи. Лекційні заняття передбачають ведення письмового конспекту. Підготовка семінарських занять передбачає усне опрацювання теоретичних питань та дискусію за темою. Підготовка завдань до самостійних та індивідуальних робіт здійснюється у друкованому вигляді (формат MicrosoftWord або PowerPoint (де необхідно) за визначеним шаблоном та передбачає усне опитування здобувачів протягом семінарського заняття до теми або на груповій/індивідуальній консультації.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: *технічне* (комп'ютер, проектор); *програмне* (MicrosoftOffice: PowerPoint, Word, Moodle, репозитарій); *наочність* (презентації у форматі PowerPoint).

Система оцінювання та вимоги:

Форми підсумкового контролю успішності навчання екзамен

Розподіл балів, які отримують здобувачі ВО

Поточне тестування та самостійна робота								Середнє арифметичне за поточну роботу (максимально 50 балів)	Екз.	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3		Тема 4				
1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2			
25		25		25		25				
Тема 5		Тема 6		Тема 7		Тема 8				
5.1	5.2	6.1	6.2	7.1	7.2	8.1	8.2			
25		25		25		25				
Тема 9		Тема 10		Тема 11		Тема 12				
9.1	9.2	10.1	10.2	11.1	11.2	12.1	12.2			
25		25		25		25				
Тема 13		Тема 14		Тема 15		Тема 16				
13.1	13.2	14.1	14.2	15.1	15.2	16.1	16.2			
25		25		25		25				

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних та індивідуальних робіт. За вивчення кожної теми максимального нараховується 25 балів, з них: 5 бал. – усна відповідь, по 5 бал. за самостійну та ІНДЗ, 10 бал – тест.

Критерії оцінювання семінарського заняття (усна відповідь)

«5» бали – повно, змістовно, з посиланням на наукові джерела, цитування авторів, зв'язок з попередньо вивченими темами та проекцією на професійну діяльність, повна відповідь на уточнюючі питання, часткова опора на конспект.

«4» бали – достатньо повно, з посиланням на наукові джерела, відповідність темі та плану, зв'язок з попередньо вивченими темами та проекцією на професійну діяльність, об'ємна відповідь на додаткові питання, часткова опора на конспект.

«3» бали – неповне розкриття змісту питання, неповна або негрунтовна відповідь на додаткові питання, допущені незначні помилки під час відповіді, опора на конспект.

«2» бали – часткове розкриття програмного питання, слабка знання базових понять і показників, неповна або відсутня відповідь на додаткові питання, читання з конспекта.

«1» бал – підготовлено письмовий фіксований виступ без усної доповіді.

На занятті заохочується активність здобувачів, участь в обговоренні питань. Висока активність на семінарському занятті (від 3 і більше змістовних доповнень) оцінюється від 1 до 3 балів; середня активність – (доповнення не повні, часткове повторення попереднього доповідача) від 1 до 2 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Самостійна робота є частиною підготовки здобувача до заняття. Проводиться у формі письмової відповіді на теоретичні питання. У складі письмової роботи міститься один-два теоретичні питання.

«5» бали – повна, обгрунтована відповідь на питання аналітичного та пошукового характеру («проаналізуйте», «дайте пояснення», «підібрати», «згрупувати»...).

«4» бали – не досить повна відповідь, недостатня аргументованість на питання аналітичного та пошукового характеру («проаналізуйте», «дайте пояснення», «підібрати», «згрупувати»...).

«3» бали – неповні відповіді на запитання, грубі помилки при висвітленні теоретичного матеріалу.

«2-1» бали – часткове виконання завдання, відсутність власної точки зору на питання.

Критерії оцінювання індивідуально-дослідних завдань

ІНДЗ є частиною підготовки здобувача до заняття. Проводиться у формі письмової відповіді на теоретичні питання, але впливає на формування фахових компетентностей здобувача. У складі письмової роботи міститься одне завдання.

«5» бали – повна, розгорнута відповідь на питання дослідного та творчого характеру, (інноваційні форми презентації – історична реконструкція, відеофрагменти, фільми, художні ілюстрації, схеми); ґрунтовні аналітичні матеріали, реферативні повідомлення; соціальне моделювання.

«4» бали – не досить повна відповідь на питання дослідного та творчого характеру (інноваційні форми презентації – історична реконструкція, відеофрагменти, фільми, художні ілюстрації, схеми); не достатньо обґрунтовано аналітичні матеріали, реферативні повідомлення; соціальне моделювання.

«3» бали – неповні відповіді на запитання, грубі помилки при висвітленні теоретичного матеріалу; недостатньо змістовного матеріалу.

«2-1» бали – часткове виконання завдання, відсутність власного бачення вирішення завдань.

Оцінювання виконання тестових завдань

Тестові завдання до кожної теми нараховують 10 питань. Кожна правильна відповідь (за ключем) оцінюється в 1 бал. Максимальна сума балів за тест – 10.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Форма і терміни семестрового контролю з дисципліни визначаються робочим навчальним планом спеціальності, розкладом сесії і включають проведення екзамену.

Семестровий контроль проводиться у формі усного опитування (за програмою екзамену, розробленою для екзамену з цієї дисципліни). Викладачем формуються білети, здобувач тягне білет, письмово формує відповіді на питання до білету і в ході усної співбесіди дає відповіді. Форма проведення семестрового контролю зазначається в робочій та навчальній програмах.

Максимальна кількість балів, що нараховується за екзамен 50 балів.

Таблиця 2

Критерії оцінювання (усних відповідей)

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно» 40 – 50	Відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Спостерігається глибоке володіння матеріалом, здобувач висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.
«Добре» 15 – 39	Відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, неточності, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене власне ставлення до змісту питань.
«Задовільно» 1 – 14	Відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання

матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.
--

ПІДСУМКОВА ОЦІНКА

За підсумками вивчення освітньої компоненти здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів¹ – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (екзамен).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

50 балів – екзамен.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час екзамену.

Відповідність підсумкових рейтингових оцінок у балах Шкала оцінювання: ЄКТС

Сума балів за всвідиосвітньої діяльності	Оцінка ECTS
90 – 100	A
78 – 89	B
65 – 77	C
58 – 64	D
50 – 57	E
35 – 49	FX
1 – 34	F

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні:

1. Завадська Л.М. Технології професійної діяльності соціального педагога. Навчальний посібник для ВНЗ. 2-е видання. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 240 с.
2. Інноваційні педагогічні технології: посібник / За ред. О. Огієнко. К.: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2015. – 314 с.
<chrome-extension://mhjfbmdgcfjbbpaeojofohoefgihjai/index.html>
3. Кубіцький С.О. Технології соціально-педагогічної роботи в зарубіжних країнах: Навч. посіб. 3-тє вид. доп. і перероб. К.: Міленіум, 2015. 300 с.
[URL:https://pedagogy.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2017/03/Кубіцький_Посібник_ТСПРвЗК_2015.pdf](https://pedagogy.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2017/03/Кубіцький_Посібник_ТСПРвЗК_2015.pdf)
4. Лист МОН України № 1/9-472 від 24.07.2019 «Про типову документацію працівників психологічної служби у системі освіти України».
5. Методи та технології роботи соціального педагога / Автори-укладачі: С.П. Архіпова, Г.Я. Майборода, О.В. Тютюнник, К.: Видавничий Дім «Слово», 2011 – 496 с.

6. Положення про психологічну службу у системі освіти України : наказ Міністерства освіти і науки України 22 травня 2018 року № 509. <https://imzo.gov.ua/2018/05/25/nakaz-mon-vid-21-05-2018-509-pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-psyholohichnu-sluzhbu-u-systemi-osvity-ukrajiny/>
7. Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми: посібник у 2-х ч.: Ч.1:Сучасні орієнтири та ключові технології / З.П. Кияниця, Ж.В. Петрочко. К.:ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1513689511.pdf>
8. Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми: посібник у 2-х ч.: Ч.2: Ознаки вразливості та специфіка підтримки сім'ї і дитини / за заг. ред.Т.В.Журавель, З.П.Кияниці. К.:ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 352 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1513689573.pdf>
9. Теслюк В. Ковальчук Т. Технології соціально-педагогічної діяльності: Навч. посіб.Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 360 с. URL: <https://lira-k.com.ua/files/contents/12424.pdf>
10. Шевців З.М. Основи соціально-педагогічної діяльності.К.: Центр навчальної літератури. 2021. 248 с.

Додаткові:

11. Євтух М.Б., Грищенко С.В., Михайлишин Г.Й. Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах. Навчальний посібник для ВНЗ. –Івано-Франківськ, 2011. – 388 с.
12. Докторович М., Рурик Г., Хозраткулова І., Арт-терапія в діяльності психолога та соціального педагога: навч. Посіб./ М. Докторович, Г. Рурик , І. Хозраткулова, К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. – 178 с.
13. Краснова Н. П. Напрями та типові технології діяльності соціального педагога в загальноосвітній школі. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. 2011.
14. Лукашевич М. П. Мигович І. І. Теорія і методи соціальної роботи: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2002.-136 с.
15. Паскаль О.В. Технології соціально-педагогічної діяльності. Навч. посіб. – Запоріжжя.2010. 288 с.
16. Профілактика наркоманії у дитячому, підлітковому та молодіжному середовищі: довідник для соц. працівників, вчителів, шкільних психологів, батьків / Авт.-упоряд. Б.П. Лазоренко. - К.: Держсоцслужба, 2015. – 300 с.
17. Соціальна робота в Україні: Навч. Посіб. / За заг ред.: І. Д. Звереві, Г. М. Лшстіонової. - К: Наук. Світ, 2003.-233 с.
18. Соціальна робота в Україні: теорія та практика. / За заг. ред. А. Я. Ходорчук. - К: ДЦССМ, 2002.-177 с.
19. Соціально-педагогічні технології : навч.-метод. посібник для студентів вищих навч. закладів / С. Я. Харченко, Н. П. Краснова, Л. П. Харченко. Луганськ : Альма-матер, 2005. 552 с.
20. Технологізація волонтерської роботи в сучасних умовах. / За ред. А.Й. Капської. - К., 2001. - 140 с.
21. Тюптя Л.Т. Соціальна робота: теорія і практика: навч. посіб. / Л.Т. Тюптя, І.Б. Іванова. К.: ВМУРОЛ «Україна», 2004. - 408 с.
22. Харченко С. Я. Робота соціального педагога з дітьми девіантної поведінки. Харків : Вид. група «Основа», 2012. С. 32–37.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Медіатека ФДССО
4. Електронна підтримка навчання Moodle БДПУ.